

POSTANOWIENIE

Dnia 29 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
w sprawie **D. R.**,
skazanego z art. 156 § 1 pkt 2 i § 3 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 29 marca 2023 r.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 15 czerwca 2022 r., sygn. akt II AKa 108/22,
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Toruniu
z dnia 20 grudnia 2021 r., sygn. akt II K 64/21,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. R. –Kancelaria Adwokacka w G., kwotę 738 zł (siedemset trzydzieści osiem złotych), w tym 23% VAT, za sporządzenie i wniesienie kasacji na korzyść skazanego jako jego obrońca, ustanowiony z urzędu;**
- 3. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego i poniesionymi w jego toku wydatkami obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

D. R. wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 20 grudnia 2021 r., sygn. akt II K 64/21, został uznany za winnego tego, że nieustalonego dnia w okresie od dnia 22 grudnia 2020 r. do 02 stycznia 2021 r., w miejscowości K., woj.

[...], działając umyślnie, z zamiarem bezpośrednim spowodowania u pokrzywdzonego A. M. ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, zadał uderzenie butelką w głowę pokrzywdzonego oraz wielokrotnie uderzył pięściami w głowę pokrzywdzonego, czym spowodował u niego obrażenia w postaci rany o długości 1,4 cm w okolicy potylicznej w linii środkowej ciała poniżej szczytu głowy oraz wieloodłamowego złamania kości jarzmowej lewej, wieloodłamowego złamania kości nosa, szczeliny złamania na dolnym brzegu oczodołu prawego, pionowego złamania żuchwy nieco do przodu od kąta lewego oraz spowodował powstanie u pokrzywdzonego lewostronnego krwiaka podtwardówkowego, stanowiącego ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu, w następstwie czego pokrzywdzony zmarł na skutek pourazowego uszkodzenia centralnego układu nerwowego, a oskarżony następstwo to powinien i mógł przewidzieć, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne, będąc skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Chełmnie Wydziału Zamiejscowego Karnego w Wąbrzeźnie z dnia 30 maja 2014 r. w sprawie VII K 121/14 za przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności, którą odbył w całości w okresie od dnia 28 lipca 2017 r. do dnia 22 kwietnia 2019 r., z zaliczeniem okresu od dnia 07 lutego 2014 r. do dnia 30 kwietnia 2014 r. i od dnia 15 maja 2014 r. do dnia 30 maja 2014 r., tj. przestępstwa z art. 156 § 1 pkt 2 i § 3 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za które – na podstawie art. 156 § 3 k.k. wymierzono mu karę 11 lat pozbawienia wolności, na podstawie art. 62 k.k. wskazując, że oskarżony ma ją odbyć w systemie terapeutycznym jej wykonania z uwagi na uzależnienie od alkoholu. Ponadto, na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądzono od oskarżonego na rzecz Ł. M. – brata pokrzywdzonego, kwotę 30000 zł tytułem częściowego zadośćuczynienia za krzywdę wynikłą ze śmierci A. M..

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego, który podniósł zarzut obrazy przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanemu oskarżonemu – art. 156 § 1 pkt 2 i § 3 k.k., a z ostrożności procesowej także zarzut obrazy art. 46 § 1 k.k. i art. 62 k.k. oraz zarzuty naruszenia

przepisów prawa procesowego mającego wpływ na treść orzeczenia (art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k.; art. 200 k.p.k.) oraz rażącej niewspółmierności kary.

Na podstawie tych zarzutów obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie wobec oskarżonego możliwie jak najniższej, łagodniejszej kary, a zgodnie z wnioskiem oskarżonego – kary wolnościowej.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 15 czerwca 2022 r., sygn. akt II AKa 108/22, zmienił zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o środku kompensacyjnym w ten sposób, że obniżył kwotę zadośćuczynienia zasądzonego na rzecz Ł. M. do kwoty 10000 złotych. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Wyrok Sądu drugiej instancji został zaskarżony przez obrońcę skazanego, który we wniesionej kasacji sformułował zarzut obrazy przepisów prawa materialnego poprzez błędne przyjęcie, iż czyn skazanego D.R. wyczerpuje znamiona czynu zabronionego z art. 156 § 1 pkt 2 i § 3 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w sytuacji, gdy materiał dowodowy wskazuje jedynie na możliwość uznania, że skazany mógł się dopuścić czynu wyczerpującego znamiona art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., a ponadto zarzucił mającą wynikać z rażącej obrazy prawa materialnego rażącą niewspółmierność kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec D. R.

Autor kasacji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zmianę kwalifikacji prawnej czynu przypisanego skazanemu na art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i zmianę orzeczenia o karze poprzez jej złagodzenie odpowiednio do łagodniejszego zagrożenia ustawowego.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest bezzasadna w stopniu oczywistym, co uprawniało do jej oddalenia na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie należy zauważyć, że zarzut obrazy art. 156 § 1 pkt 2 i § 3 k.k. został już wcześniej podniesiony w apelacji obrońcy skazanego i Sąd odwoławczy

odniósł się do tego zagadnienia na s. 3 i 4 uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Sąd Apelacyjny nie bez podstaw przywołał stanowisko Sądu pierwszej instancji, w którym stwierdzono, że „oskarżony, posiadając sprawny intelekt, uderzając kilkukrotnie pięściami z siłą znaczną (tj. najwyższą w trójstopniowej skali) w tak wrażliwą część ciała jaką jest głowa mógł przewidzieć, iż ich skutkiem będzie zgon pokrzywdzonego. (...) Fakt, iż zadawanie uderzeń pięścią w głowę może doprowadzić do tak daleko idących konsekwencji należało ocenić jako powszechnie znany, nie wymagający wiedzy specjalnej” (s. 51 uzasadnienia wyroku Sądu *a quo*). Wskazywanie w tym kontekście przez autora kasacji, iż: „brak jest podstaw, że skazany D. R. przewidział lub mógł przewidzieć tak poważny skutek jak śmierć osoby pokrzywdzonej”, oprócz swej ewidentnej bezzasadności, stanowi w istocie kwestionowanie ustaleń faktycznych w sferze strony podmiotowej przypisanego temu skazanemu przestępstwa, co zasadniczo pozostaje poza sferą rozważań w postępowaniu kasacyjnym. Z tego względu, odnosząc się do argumentacji wskazanej w kasacji, jedynie na marginesie wolno zauważyć, że dla przypisania sprawcy ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu nie jest konieczne ustalenie, że zdawał on sobie sprawę z tego, jakie konkretne obrażenia zadaje, co rzecz jasna może stwierdzić podmiot posiadający specjalistyczną wiedzę, której przeciętny człowiek nie posiada. Wystarczające jest natomiast ustalenie – tak jak w niniejszej sprawie – że sprawca chciał dotkliwie pobić pokrzywdzonego i godził we wrażliwą a przy tym i istotną dla życia człowieka część ciała.

W kontekście znaczenia samego pojęcia „choroby zagrażającej życiu” trafnie skarżący wskazuje, że choroba ta ma zagrażać rzeczywiście a nie tylko potencjalnie. Nie jest także bezzasadne odwoływanie się w tym miejscu do kryterium wysokiego prawdopodobieństwa śmierci na skutek zadanych obrażeń. Tyle tylko, że skoro w niniejszej sprawie ustalono, że w wyniku zadanych przez D.R. obrażeń doszło do wieloodłamowego złamania kości twarzoczaszki oraz krwiaka podtwardówkowego i następstwem tego urazu była śmierć pokrzywdzonego, to jako oczywiste jawi się to, że w sprawie tej skazany spowodował u A.M. chorobę realnie zagrażającą życiu.

Jeżeli zatem zostało w sprawie ustalone – a na co wskazuje wprost sentencja wyroku Sądu Okręgowego – że skazany działając umyślnie, z zamiarem bezpośrednim spowodowania u pokrzywdzonego A. M. ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, zadał uderzenie butelką w głowę pokrzywdzonego oraz wielokrotnie uderzył pięściami w głowę pokrzywdzonego, czym spowodował u niego ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu, w następstwie czego pokrzywdzony zmarł na skutek pourazowego uszkodzenia centralnego układu nerwowego, a oskarżony następstwo to powinien i mógł przewidzieć, to o żadnej obrazie prawa materialnego, tj. art. 156 § 1 pkt 2 i § 3 k.k. mowy być nie może, gdyż tego rodzaju działanie wyczerpuje wprost znamiona przestępstwa, jakie zostało D. R. przypisane. Skarżący w istocie rzeczy to ustalenie faktyczne kwestionuje, ale sam zarzut błędu w ustaleniach faktycznych w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalny, natomiast w kasacji nie podniesiono zarzutów w zakresie obrazu prawa procesowego, której konsekwencją byłyby błędne ustalenia faktyczne, co dopiero dawałoby podstawę do podważania stanowiska zajętego najpierw przez Sąd Okręgowy, a następnie podzielonego przez Sąd Apelacyjny.

Wskazywana w końcowej części *petitum* oraz uzasadnienia kasacji rażąca niewspółmierność kary nie została powiązana z zarzutem obrazu prawa materialnego, co lokuje tę część nadzwyczajnego środka zaskarżenia na granicy dopuszczalności, wobec jednoznacznej treści art. 523 § 1 zd. II k.p.k. i czyni zbędnym odnoszenie się do tej kwestii.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwalniając D. R. od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego i poniesionymi w jego toku wydatkami obciążając Skarb Państwa. O kosztach pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu orzeczono na podstawie § 17 ust. 3 pkt 2 w zw. z § 4 ust. 1-3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz.U.2019.18 ze zm.).

